

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petisors 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . 3 > — >	Vidékre postán szállítva:
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . 5 > — >
Helyben házhoz hordva:	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >	Egyes szám ára 4 kr.

Érdekes elvi kérdés.

Voltaképen nem is kérdés, de hát már az a divat nálunk, hogy mindent kérdéssé tegyünk, a mire nézve kérdést tenni annak előtte senkinek sem jutott volna eszébe.

A nagyváradai prémontrei főgymnasium s a kir. jogakadémia 1873—74-ben egy olyan telken épült, mely azelőtt az ugynevezett konviktus-alapé volt s ugyancsak a Bach-korszakban is a Convictus-Fond nevére telekkönyveztetett.

Ezt a telket megvette Trefort Ágost vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagyváradai tápintézeti alaptól, (melyből mainap is az Alapy- és Bibits-féle ösztöndíjak kifizettetnek) a tanulmányi alap pénzén és javára, hogy rajta a két intézetnek új épületet emeljen, melyekbe azok 1874-ben be is költöztek.

Laikus ember erre azt mondaná, hát jólvan, hiszen az a régi épület, (melyben a két intézet kiköltözködése óta a legszükségesebb toldások-foltozások után a főrealiskolát elhelyezték) csakugyan nem volt már arra való, hogy abban egy főgymnasium és egy jogakadémia tisztességesen el lehessen.

Azonban van ám bibéje a dolognak.

Az új épületek egészen a múlt év őszéig nem voltak még az építető tanulmányi alap javára telekkönyvezve, tehát jogi fogalmak szerint tényleg még idegen telken állottak, következésképp jogilag az elidegenítő tápintézeti alap tulajdonát képezték, jóllehet ez az alap az ellenértéket a másik alaptól megkapta.

Tudtunkkal az akadémiai igazgató éveken át sürgette az akadémiai épület tulajdonjogának a tanulmányi alap javára leendő telekkönyvezését, de az ügy nem nyert elintézését.

Időközben törvény alkottatott a telekkönyvi új betétek szerkesztéséről, s egyúttal kibocsátatott 1893. évben egy igazságügyminiszteri rendelet, mely részletes

utasítást foglalt magában a törvény végrehajtása tárgyában.

Országszerte megindult a telekkönyvek kiigazítása s így rá kellett bukkanni a két tanintézet telkének elintézetlen kérdésére is.

Rövid levélváltás után, melyet az új épületekről készített térrajznak a prémontrei kanonokrend jászóvári prépostja s a nagyváradai l. sz. püspöknek, valamint a káptalannak (mint a tápintézeti alap jogi képviselőinek) aláírása tett szükségessé, a nagyváradai királyi törvényszék telekkönyvi osztálya a főgymnasiumot és a jogakadémiát az előtte fekvő igazságügyminiszteri utasítás értelmében a »Magyar Tanulmányi Alap« javára telekkönyvezte, illetőleg a két intézet épületére vonatkozó telekkönyvi betétet ilyenformán szerkesztette s erről az érdekelteket is értesítette.

És most jön az érdekes elvi kérdés.

A püspök és a káptalan a telekkönyvi betétnek ilyen kifejezésű szerkesztése ellen (»Magyar Tanulmányi Alap«) óvást tettek s illetőleg észrevételt terjesztettek elő, melynek érdemleges tárgyalására a törvényszék f. hó 18-át tűzte ki.

Az óvástétel ugyanis kifogásolja, hogy az előzetes kikötés daczára a telekkönyvben nem lett kitüntetve sem az előző tulajdonos, t. i. a tápintézeti alapítványnak visszavásárlási joga, sem azon a megváltás alkalmával szintén kikötött ama föltétel, hogy az új épületek örök időkre csakis római kath. tanügyi célokra használható.

Nyilvánvaló, hogy az óvástétel nem emeltetik, ha az illető betét nem egyszerűen »Magyar Tanulmányi Alap«, hanem »királyi katolikus tanulmányi alap« szavakkal szerkesztetik.

Ámde a törvényszéknek persze az igazságügyminiszteri utasításhoz kell magát tartania.

Mindenesetre elnézésre kell visszavezetni, hogy akkor, midőn azt az igazságügyminiszteri utasítást közzétették, senkinek sem jutott eszébe a »Magyar Ta-

nulmányi Alap«-féle kifejezést kifogásolni, mert ilyen nevű alap csakugyan nem létezik, az a tanulmányi alap pedig, a mely létezik, voltaképen kir. katolikus tanulmányi alap, mely legalább ez idő szerint még más mint katolikus jellegű tanügyi célokra nem fordíthatik és nem is fordítható.

Nagyon rendin való tehát ennek a jogi kérdésnek tisztázása, vagy hogy helyesebben fejezzük ki magunkat, ennek a napnál is tisztább tulajdonjognak minden folyamánnyával együtt leendő telekkönyvi feltüntetése, constatálása, esetleges jövődöbeli illetéktelen beavatkozások ellen való biztosítása.

Mint hogy a mienkhez hasonló kérdések országszerte sürűen előfordulhatnak, mert hiszen tudjuk, hogy épen a katolikusok 1868 óta nagyon sokat tettek a tanügy ápolása körül, elemi, polgári középiskolákat építettek, nagyon jó lesz vigyázniok, nehogy kétségtelen tulajdonuk egy« felekezetenküli magyar tanulmányi alap« javára el- és betelekkönyveztessek.

Tudtunkkal megboldogult Apáthy István egyetemi tanárnak, nyomtatásban is megjelent művében a tanulmányi alap jogi természetét annyira minden kétségen felül helyezte, hogy senkinek, akinek egy csepp jogérzéke van, nem juthat többé eszébe a magyarországi tanulmányi alap katolikus jellegét csak egy pillanatig is kétségbe vonni, ha pedig az, akkor a változott viszonyok következtében minden jövődöbeli kétség kizárása céljából külsőleg is kell azt feltüntetni.

A polgári anyakönyvvezetés akadályai.

Nem régiben vezércikkben mutattunk reá, hogy mennyi nehézséggel fog járni a polgári anyakönyvvezetés életbeléptetése. Utaltunk arra, hogy a jegyzők nem teljesíthetik e dolgot, részint, mert idejük nincs reá, részint, mert képességük nincs, részint mert — egy részük — a törvény 8. §-a miatt nem alkalmazható. A tanítókról most Perczel maga kijelentette, hogy »csakis az állami és községi tanítókat szándékozik — ezeket is csak kivételesen — e fontos misszióval megbizni.« Hogy pedig a megyék-

hez küldött belügyminiszteri rendelet milyen bölcös és milyen zavarba hozta vele a várme-gyét: mutatja im az első fecske, Pestvármegye példája. A megyei közigazgatási bizottság gyűlésének lefolyását — nehogy részrehajlók legyünk — a »Pesti Napló« után adjuka következőkben:

Pestmegye közigazgatási bizottsága február 14-én tartotta rendes havi ülését Beniczky Ferencz főispán elnöke alatt. A folyó ügyekről tett jelentések után Fazekas Gusztáv tiszteletbeli főjegyző előterjesztette a belügyminiszternek azt a rendeletét, melyben a már szentesített egyházpolitikai törvényekre való tekintettel felhívja a megye közönségét, hogy a kellő időben gondoskodják az új anyakönyvvezetésről és arról, hogy a megfelelő közegek rendelkezésre álljanak.

Ehhez a körrendelethez többen hozzászóltak. Bossányi László szerint a községi jegyzőket nem lehet újabb munkával megterhelni. Már is sok olyan törvényt hozott az országgyűlés, amelyeknek végrehajtása a jegyzőkre sulyosodik. Fel kell világosítani a minisztert arról, hogy az anyakönyvvezetéshez a jegyzők nem vehetők igénybe. Ő — ugymond — maga is azok közé tartozik, akik a meghozott törvény végrehajtását elő akarják mozdítani, de ezt arra az időre, amelyre meg van határozva, teljes lehetetlenségnek tartja, és minden idevonatkozó törekvést sikertelennek vél.

Dr. Freysinger Lajos annak a nézetének adott kifejezést, hogy az anyakönyvvezetés, ha csak lehetséges, hivatalos személyre legyen bízva. Ami az ezzel járó munkát illeti, a maga részéről ezt nem tartja valami soknak, de azért hozzájárul ahhoz, hogy az anyakönyvvezetők valami csekély díjazást kapjanak.

Bellaágh Imre tisztí főügyész aggodalmaskodik, hogy a törvény végrehajtása nagy nehézségekkel fog járni. Ki gyakorol az anyakönyvvezetők fölött fegyelmi hatalmat? A miniszteri leiratnak eleget tenni nem olyan egyszerű dolog, mint aminőnek látszik.

Gróf Szapáry István szintén azt a kijelentést tette, hogy teljes lehetetlenség az anyakönyvvezetést akár a jegyzőkre, akár a tanítókra bízni.

Hajós József azt indítványozta, hogy a belügyminiszter körrendeletének tárgyalására rendkívüli közgyűlés hívassék egybe.

A közgyűlés végül Dalmady Győző árvaszéki elnöknek azt az indítványát fogadta el, hogy a miniszteri körrendelet végrehajtása tárgyában Fazekas Gusztáv tiszteletbeli főjegyző tegyen előterjesztést a legközelebbi közgyűlésen.

Közgazdasági kamarák.

A kereskedelmi miniszter nem fogja még a képviselőház elé terjeszteni a kereskedelmi és iparkamarákról szóló törvényjavaslatot, mert elődje abban nem foglalkozott a mezőgazdasági érdekképviselet ügyével is. Az új miniszter revízió alá veszi előbb a javaslatot s megvárja a májusban tartandó országos gazdaságkongresszus határozatait s azok tekintetbevételével a jelenlegi kereskedelmi és iparkamarákat nem szervezileg fogja reformálni, hanem közgazdasági kamarákká átalakítva, hatáskörüket, tevékenységüket és szervezetüket a mezőgazdaságra is kifogja terjeszteni. Ebben az esetben a közgazdasági kamaráknak, melyeknek számát és elhelyezését is megváltoztatnák, mindegyike három osztályból állana: a mezőgazdasági, az ipari és a kereskedelmi osztályból. Ez osztályok elnökei az egész közgazdasági kamarának alelnökei lesznek s fölöttük egy közösen választott elnök vinné az egységes ügyvezetést.

A legújabb sajtóperek.

Sajátos és jellemző dolog, hogy az egyházpolitikai ugynevezett s mondva csinált liberális törvények szentesítése előtt, milyen gyakran s milyen durván támadta meg a liberális sajtó a királyt, de soha senkinek még a haja szála sem görbült meg miatta.

Azonban a törvények szentesítése óta, ha bárki a lapokban csak kissé erősebb kifejezést talál használni, mindjárt sajtóperbe fogják, s nemcsak elítélik, hanem feltűnő szigorral büntetik.

Legújában, február 14-én, Szemencez Emil, a »Magyar Állam« szerkesztője foglalt helyet a vádlottak padján.

Midőn ugyanis a szentesítés ténynyé vált, a fenn nevezett lapban »Consummatum« című cikk jelent meg, mely sokkal inkább a kormányt, mint a királyt érintő, meglehetősen erős, de a korábbi más irányú írók által használt hangot legkevésbé sem túlhaladó kifejezéseket tartalmazott.

Persze a sajtóper el nem maradt, s miután az esküdszék kimondta a vétkest, a bíróság a vádlottat nyolcz havi állam-

fogházra, egy évi hivatalvesztésre, valamint a fölmerült költségek viselésére ítélte!

Két nappal előbb folyt le Barabás Albert a »Dunántúli Hírlap« szerkesztőjének sajtópöre, mely hasonlóképen a legszigorubb ítélettel végződött.

De ebben még különösen az az érdekes, hogy a tárgyalás és ítélethozatal a vádlott és védője nélkül is megesett.

Erre nézve az imént nevezett lap jellemző részleteket ad elő, melyeket ezuttal minden kommentár nélkül az alábbiakban közlünk.

A Wekerle-kormány által lapunk ellen indított sajtópört e hó 12-én tárgyalták anélkül, hogy a vádlott Barabás Albert vagy védője, Polonyi Géza jelen lettek volna. Az esküdtek kimondták a vétkest s a bíróság meghozta az ítéletet anélkül, hogy egy szó védelmet is hallottak volna.

Bármennyire sulyos is az ítélet, mely ránk kimondatott, a bíróság iránt érzett tiszteletünk visszatart attól, hogy megjegyzéseket tegyünk. Csupán egy tényt említünk föl, mely megvilágítja ennek a pörnek a háttérét s azt a szellemet, melylyel e pör mostanáig kezelte.

1894. november 22-ére volt kitűzve először a tárgyalás. Két nappal előbb a törvényes részéről bizalmas felszólítás érkezett lapunk szerkesztőjéhez, hogy adjon be halasztási kérvényt, mert Esterházy Pál herceg bejelentette, hogy a tárgyaláson egy bankettra való meghívás miatt nem jelenhet meg. Lapunk szerkesztője kijelentette, hogy lemond a tanúkihallgatásról és minden bizonyíték nélkül hajlandó megjelenni az esküdtek előtt.

Másnap megérkezett Budapestről Kozma Sándor államügyész, s a pör elhalasztatott...

1895. február 12-én Barabás Albert a városi t. főorvos által kiállított orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy nincs abban az egészségi állapotban, hogy a tárgyaláson védje magát (miután ügyvédje nem jelenhet meg) s kérte a tárgyalás elhalasztását. Kérélmé azonban elutasított. November 22-én a kormánynak és az ügyészségnek állott érdekében hogy Barabás ne jelenhessék meg az akkori esküdtek előtt, febr. 12-én viszont alkalmasnak látszott a pillanat, hogy elbánjanak ügyével — in contumaciam.

Az ítélet meg van hozva, de az egyelőre érvénytelen. A sajtótörvények értelmében új

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Epidémia.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Testvérek voltak; egyik 16 éves: a lány, a másik: a fiúcska öt éves. Szerették egymást nagyon; a kis fiú ragaszkodott nővéréhez. Szeretni az édes anyától tanultak, ki szerette őket és szerette nagyon a kedves atyát. Mindketten szemefényei voltak szüleiknek, kik ország-világért sem adták volna cserébe gyermekeiket.

A lány, ki nemrég bomlott ki, rózsavirágként a serdülési korból, jó volt, szép is volt. Selyem haja aranyszőke, szála csak úgy esiloptak künn a napsugárban, benn este a lámpa fényénél: gyönyörű karok, nagy szemei nefelejtskékek; nyugodtak; viruló bársony sima arca fehér, de fiatal vérétől halvány rózsaszinben árnyékolva; piros, csinos ajkai mögöl csak úgy fehérlettek szép fogai, ha midőn csevegett, még inkább, midőn kacaját zengte; termete csinosnál csinosabb, magatartása kedvesen előkelő volt, járása kellemes, hangja dallamos; egész lényében csupa báj. A természet ereje, törvénye mintaszere szépséget, nőiséget alkotott rajta, egyesített benne.

Ez ifju leány, ki érintetlen tiszta volt, mint a hulló, de még a földre nem jutott hópehely és kedves és élénk, mint egy vig, dalos madár, e leány nemcsak szép és jó volt, de boldog is, kit gazdag szülei gazdagon neveltek.

És a fiúcska, kit ő úgy szeretett és ki úgy vonzódott, ragaszkodott hozzá? A kis fiú is szép volt ám; gesztenye barna hajjal, nagy kék szemekkel, egészségtől duzzadó, pöföke arczeval, mely tej-fehér volt.

Együtt voltak mindig, mint hajnal és a nap; a leány mint őriző angyal a kicsikével. Otthon, utca-sétán, mezőn, réten, virágok között, a kertben, gyümölcsfák árnyában, mindenütt kísérte a kis fiút: Rudit; vezette kézen; játszadozott vele; segített nekie színes, ragyogó lepkéket elfogni, majd virágokat szedtek együtt, azokat csokorba kötötték anya számára, miközben a leány huzszor is megcsókolt a fiúcskát s emez őt viszont. Ha az ártatlan pajkoskodást megunták, vagy a lepkék fogdosását, a gyümölcsösnek alján elterülő tóhoz mentek.

Itt a lányka papírhajókat készített hamar, a fiúcska azokat a vízre eresztgeté; majd gyönyörködtek abban, hogy mint dobja fel a hal magát itt is, ott is a tóból; vagy pedig dobáltak a tóba be messze és el-elézték a gyürös hullámokat, a melyek a dobás után rezgettek szét — körül a víz tükörén.

Óh! hogy vigyázott a lány a fiúcskára, hogy éberkedett körülötte; szeme rajta függött, lelke rajta csüggött, még a szellőnek is életartá kezét. Őriző angyala volt a kis Rudinak, ki nélkül talán élni sem tudott volna, úgy szerette.

Tél van, hideg van; a hópehelyeket sűrűn hordozza szárnyán a lég.

Szomorú a szép, ifju leány, néha könnyei is peregnék...

Egy hete volt. A kis Rudi beteg volt;

skarlátban (vörhenyben) meghalt. Midőn a fiúcskát a hideg halál fojtogatta, midőn a gyermeknek szemei már fennakadtak és lázas szenvedesei, kinjai közepette hívta őt: őriző angyalát, ő akkor a tilalom ellenére is oda rohant kis testvéréhez: á t ö l e l é, ajkain megcsókolt a h o s s z a n, mintha a kis fiúnak lelkét lelkéhez egyesíteni akarta volna.

A kis Rudi az ő karjai között halt meg. Igen! egy hete már, ott künn fekszik a temetőben.

Nem hiába szomorú a lány; a kis fiú nélkül neki hideg az élet, mint hideg künn az idő.

A hetedik napon beteg lett a szép, ifju lány. Torka fájt, feje fájt nagyon. Esteledett már, midőn így szólt:

Édes anya! rosszul vagyok...

Az a jó, édes anya úgy megijedt az ő szavára. Mintha már a halálnak hideg kezét egyetlen gyermeke után nyulni látta volna. Rózsá szép leányának megsimogatá aranyhaját és megcsókolt szüzi homlokát.

— Mily forró homlokod!

Aztán lefekteté, de mindketten reszkettek...

Éjjel már lázban volt a lány; Rudinhoz beszélt. Megjött a regg; hívták az orvost. Az orvos megfigyeli, megnézi őt. Biboros, skarlátszinű kiütéseket lát meg itt-ott, a lánynak hófehér, gömbölyded nyakán.

Napok mulnak el, betegebb lesz a lány; láza nő, feje forróbb, nyaka sötétes piros, a bibor kiütések terjednek, szaporódnak, csak szép arca maradt hótiszta. A kis Rudit szólítja, hívja, keresi. Majd kéri az édesanyját, hogy adja

tárgyalást kell tartani. Barabás különben is semmisségi panaszszal él, mert a tárgyalás elhatalasztandó lett volna. A bíróságnak ugyanis vagy el kellett volna fogadnia az orvosi bizonyítványt, vagy ha azt aggályosnak vélte, törvényszéki orvos által győződnie meg: mily állapotban van a vádlott?

Ez ügyben tehát minden körülmények közt új tárgyalás lesz, a midőn a védelem ki fogja fejteni álláspontját.

Lapszemle.

Budapest, 1895. február 15.

A Magyar Állam éles hangon támad a liberálisizmusnak, mely Magyarországot néhány rövid év leforgása alatt a nemzetiségi és társadalmi harcok küzdterévé változtatta s a korrupciót óriási mérvben elterjesztette; a lelkiismereti szabadságot óriási mérvben megsértette s a magyarság ürügye alatt a zsidók és szabadkőművesek örjögő tapsa közepette a liberálisizmus ostoba eszméit a nemzetre ráerősztolta.

A Hazánk a tőzsdei reformok érdekében foglal állást. Nálunk a tőzsde ürügye alatt a legnagyobb szélhámosságokat üzik, míg p. o. Angliában az ilyen fajta üzletek majdnem teljesen lehetetlenekké vannak téve. Ideje, hogy ez az égető kérdés végre megoldassék üdvös rendszabályok hozatala által. Azért is melegen üdvözlöi Visontait, ki e czélből javaslatot terjesztett az országgyűlés elé.

A Nemzet a kormányt védelmezi, mely nem tartja még elértéknek az időt, hogy a tőzsdei visszaélések ellen fellépjen(?) A tőzsdei viszonyok még elég jól állnak s a kormány mindig tudja, hogy mit kell tennie(?!!)

A Pesti Napló a fuziónak keresztül vitelét sürgeti s Apponyinak támad, hogy miért nem mond le közzégi programjáról, mikor az abban foglalt követelések nem is olyan nagyon fontosak.

Az Egyetértés a függetlenségi párt szervezkedését követeli, s azért örömmel üdvözlöi a függetlenségi értekezletet, mely hivatva lesz e kérdést megoldani.

A Pesti Hirlap a függetlenségi pártot támadja ismert értekezlete miatt. Szerinte ez a klerikálisok műve, kik minden okos tervnek utját állják, hogy hatalmukat fenntarthatassák.

kezébe a kis Rudi fényképét. Szegény, jó, kedves kis Rudi! És elnézi a képet, meg is csókolja, azt magánál tartogatja, nem adja vissza és elgondolkozik. Csend van. Anyja szívszorogással lesi, nézi őt. De halga! Ismét feltámad a láz; a kézből kiesik a kis kép és ismét félre beszél a szegény lány...

Nem baj a sok kiütés, jó jel; jobban lesz ő, meggyógyul! — biztatá az orvos a remegő anyát.

Nap és nap mulik el ismét. Nem terjed már, nem lesz már annyi a kiütés, mint várta az orvos; elég baj. Még rosszabbul lett a szegény beteg; még jobban félre beszél, most magasabbra szökött a láz; delirium állt elő. Nehezebben is lélegzik.

Ni! ott, ott: Rudi; hiv, hiv; igen ő; — megyek mindjárt, de mindjárt, csak anyának szölok még egyet... De nem szólt.

Nincs mentség; hiába az orvos; hiába tördeli a kezét a jó, fájdalmas anya.

Diphtheria jött a házhoz; fojtogatja már a lányt: angyalnak; s már beszélni sem tud, a kis Rudit sem hívja. Kezeivel a torkához kap, mintha elvenni, kivenni akarna abból valamit. Igen! a diphtheria bacillusokat; oh, akkor nem halna meg! Mint a kis Rudinak, úgy az ő arca is kékül, szemei nem pillantanak már és agyszédülve meghal...

Két angyallal több van az égben.

*

Ott fekszik már a kis Rudi mellett a sirban. Keresztjét, rajta virágos, szép koszoruját belepte már a hó.

Ha majd eljő a kikelet, a tavasz, nem fogja

A Nemzeti Ujság a fuzió ellen foglal állást. Az olyan kormánnyal, mely ellenfeleit a börtönbe veti, ha az igazságot nyíltan kimerik mondani, mint a legutóbbi sajtó perek bizonyítják s a mely Magyarországon a korrupciót a végletekig fokozta, egyesülni igaz hazafinak nem lehet.

A Budapesti Hirlap a legutóbbi sajtó perek okait abban találja, hogy a kormány az egyházpolitikai küzdelmekbe bele vitte a király nevét is. S így ellenzéke önkéntelenül is megtámadta a koronát.

A Magyar Hirlap kikel a függetlenségi párt ellen, hogy tegnap tartott értekezletében le akarta tenni azokat a pártvezéreket, kik a fuziónak barátai. Ez ellenkezik szerinte a függetlenségi eszme alapelveivel, mely a józan alkura mindig kész.

A Magyarország szintén a függetlenségi párt értekezletével foglalkozik s szervezkedésre buzdítja a 48-asokat, kiknek nagyrésze a szavazásoknál mindig a kormány mellett foglal állást.

A Neues Pester Journal a hármas szövetségnek továbbra is való megőrzése mellett foglal állást s ismerteti az európai nagyhatalmasságok irányelveit e tárgyban.

A Pester Lloyd Oroszország belviszonyait tárgyalja abból az alkalomból, hogy az elhalt külügyminiszter helyét nem sokára befogják tölteni.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Február 15.

Elnök: Szilágyi Dezső. Jegyzők: Schober, Perczel, Bartók.

A miniszterek közül jelen vannak: Bánffy, Lukács, Josipovits.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök bemutatta Wlassits Gyula mandátumát, amelyet kiadtak az igazoló bizottságnak.

Következnek a tag választások, ezután a napirend másik tárgya

a pénzügyi költségvetés.

Boross Béni: Elfogadja a pénzügyi költségvetést, azután hosszasan hangoztatja, hogy nagyon szükséges az állami adóhivatalok sza-

köszönteni őket a kedves napsugár, nem fog nekik dalolni a vig madár: ha eljő majd a nyár, nem keresik fel a szép, mosolygó virágokat, nem fogják üzni a ragyogó lepkéket, nem fognak játszani a csendes tónak partjánál.

A szép virágok az ő sirdombukon kelnek, nyílnak ki majd, virágos sirbantjukat majd körül repkedik azok a színes pillangók...

Es az édes, jó anya? A Madonnához imádkozik...

Légy áldott! te szent, igazi hitvallás.

sz. j.

Apróság.

Őszinte látogatók. Az urnő kérdezi a szobaleánytól:

— Megmondtad azoknak az urhölgyeknek, hogy nem vagyok itthon?

Igenis, megmondtam.

— És mit válaszoltak?

— Azt mondták: Milyen szerencse!

*

A szerencse. Az embereknek igen különböző fogalmaik vannak a szerencséről. Mutatja ezt a következő párbeszéd.

A. Hogyan sikerült önnek megszabadulnia a katonai szolgálattól?

B. Egyszerűen úgy, hogy szerencsére epileptikus vagyok.

porítása, egy részt az állami adók pontos beszedésének érdekében, másrészt meg a jogügyletek gyors és pontos ellátása okából. Már a 80-as évek végén 150 új adóhivatalt kellett volna fölláttatni és ma is még csak 40,000 frtot vesznek föl a költségvetésbe 10 új adóhivatalra. (Wekerle — felé fordulva — beszél, aki mosolyogva néz Borossra. — Mülek Lajos pedig, aki szintén aradi ember, a szélsőbalon megjegyzésekkel kíséri Boross beszédét, ami derűtséget keltett.) Fejtegeti, mennyire távol esnek az adóhivatalok az egyes községektől. Majd a fizetésrendezésről beszél és tarthatatlan dolognak tartja, hogy pl. egy törvényszéki bírónak 300 forint a lakbéré, — Aradon, ahol a lakás is drága, meg az élet is szörnyen nehéz.

Horánszky Nándor: Az állami tisztviselők fizetés rendezésének és az egyes városok lakbér viszonyainak érdekeiről szólván, kijelenti, hogy a tisztviselők sorsának javítását mindenki óhajtja. Aztán a bizalomról beszél, amelyről az a tapasztalata, hogy sehol a világon nincs olyan nagy megáradása a parlamenti bizalomnak, mint nálunk, amely ha őszinte, ha alapos volna, mindenki boldogságban fürödhetne. — Áttér az állam pénzügyeire, amelyeket nem tart konszolidáltak, habár az egyensúly meg van; mert nyilvánvaló, hogy az állam jövedelmeinek legnagyobb része elasztikus természetű, forgalmi dolgokból származó, létező intézményei pedig nem befejezettek s egyes kiadási tételek — mint pl. oktatás, igazságszolgáltatás, közegészség, növekedésének nem lehet megállást parancsolni. Fog emelkedni az egyházi czim több szükséglete is. A súlyossá vált közgazdasági bajok javítása óriási összegeket fognak igényelni. Szánolnunk kell majd a szocializmus bajaival s a közigazgatás reformjával, amelyek, — minthogy a jövedelmek nem fokozhatók, — megemésztenek csak a pluszt, hanem hirtelen elő fog állani a deficites új korszak veszedelme.

Áttér az adórendszerre. Állithatja, hogy a volt pénzügyminiszter által készített adóreform-memorandum, habár igen derék, becses munka, ha javaslat formába fog öltözködni, szerfölött hasonlatos létszen a németbirodalmi adóreformhoz. Konstatálja, hogy a memorandum nem mutat arra, mintha egységes adórendszert tervezne. Egyetlen igazságos adórendszer van, az amely tisztán a jövedelmet adóztatja meg. Persze az adóképesség megállapítása, megmérése nehéz dolog. A szónok teljesen a progresszivitás alapján áll. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Majd a szociális kérdést fejtegeti, melynek egy része legitim, a másik nem legitim. A helyes adórendszer az, amelylyel a jogosult szociális igények kielégíthetők s amely korlátot vet a jogtalan terjeszkedések, törekvések elé. Természetesen itt az állam hatalma is igénybe veendő. Fájdalom, hogy az európai szocializmus magyarországi rohamos terjeszkedése elé vetettek a kellő időben gátat. E téren most oly nagy föladat vár az államra, amely elől nem lehet mosolygással kitérni, (Helyeslés balfelől.) Ezután áttér a szeszmonopolium ügyére, amelynek a tervét őszintén üdvözlöi. A valuta rendezéséről szólván kijelenti, hogy a valutaügy gyorsvonaton indult meg s most már csak bumlin koczog előre. (Derűtség.)

A benyújtott határozati javaslatokról beszélván, csatlakozik a Bornemissza javaslatához, nemkülönb Molnárnak a miniszteri nyugdíjak dolgában beadott javaslatát is pártolja, mert nem ismerheti el a sámpányer fogyasztó demokrata jogosultságát. A nyugdíj törvény revízióját olyképp óhajtja, hogy aki a miniszterek, államtitkárok közül igényt tart a nyugdíjra, az jelentkezze, amint ez Angliában történik. Többi kifogását a központi kiadások tételénél mondja el. (Hosszantartó élénk helyeslés.)

Szilágyi Dezső elnök: Öt percz szünetet ad.

Szünet után az elnök kihirdeti a választások eredményét. Ez után felszólalt

Helfi Ignác, ki első sorban is kijelentette, hogy a költségvetést nem fogadja el. Majd a Horánszky Nándor beszédére reflektál. (Beszéde alatt rendkívül élénk élet uralkodott a folyosókon, ahol a ketté szakadóban levő 48-as és függetlenségi párt tagjai kisebb csoportok-

ban vagy páronkint igyekeztek egymást kapacitálni. Az anya p.-beliek szakadása úgy látszik nem lesz megakadályozható. A személyi összekülömbözések oly élesek, hogy vág minden szó amit az egyes képviselőktől hallani.) Csatlakozik Molnár határozati javaslatához.

Nagyvárad város közügyei.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának közgyűlése.

(Második nap.)

A közgyűlés tegnapi folytatását megcsapant érdeklődés, sok beszéd, rengeteg indítvány jellemzi.

Jelen voltak: Andriska Károly, Balogh Döme, Beczkay Lajos, Bertsey György, dr. Friedländer Sámuel, Knapp Ferencz, Kunyhósi János, Milibák József, Serényi Gusztáv, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, Grunvald Henrik, Hering Sándor, dr. Munk Béla, Nyíry György, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Szeghalmi Bálint, Rác Mihály, Dus László, ifj. Rimler Károly, Papp János, Busch Dávid, Hegedüs Géza, Ragány János, Komlósy József, Tóth Márton, Nemes Jenő, Szántó Lajos, Szűts István.

Dr. Beöthy főispán és Sal polgármester akadályoztatása miatt Rác főjegyző elnököl.

A gyűlés megnyitása után hitelesítik a megelőző napról szóló jegyzőkönyvet s az újonnan megválasztott tisztviselők leteszik az esküt.

A vízvezeték ügye.

A tanács indítványozza, hogy a vízvezetési szabályrendelet XIX. §-ban adott kedvezmények terjesztessenek ki azokra is, kik mind addig jelentkeztek a vízvezetéknek házukba való bevezetésére, míg a csövek víznyomás alatt nem voltak.

Szokoly Tamás elfogadja a tanács indítványát, de kéri kiterjesztetni azokra is, kik 1895. decz. végéig jelentkeznek.

Ragány János nem ajánlja az indítvány elfogadását, mert a belügyminiszter a vízvezetékre vonatkozó költségvetést jóváhagyta s ebben pedig ez indítvány által nagy változások állanak elő.

Várady Zsigmond elfogadná az indítványt, mert ez előnyt nyújt a polgároknak, de mivel a város különösen megkárosodik ez által, nem fogadhatja el az indítványt. Nem csak arról van itt szó, hogy a kedvezmény kiterjesztessék egyszerűen, de az ezutáni bejelentés újabb kiadások okoz.

Szokoly Tamás azt hiszi, hogy a város károsodásáról szó sincs, mert az az érdeke a városnak, hogy minél több vizet fogyasztsanak. Különb is a későbbben jelentkezők az előálló kiadások fedezésére 5 frtot tartoznak fizetni. Eléggé meg vannak ez által büntetve a később jelentkezők. Fenntartja indítványát.

Milibák József kéri, hogy miért kell mérnöki vizsgálat címén 3 frtot fizetni, ha eddig nem fizettek?

Rác Mihály a Szokoly indítványát kiadandónak tartja a tanácsnak.

Ragány János, most elfogadandónak véli a tanács javaslatát. A Szokoly indítványa pedig adassék ki a tanácsnak. A mi pedig a 3 frt mérnöki díjjal illeti azt a város szedi.

Az indítványok értelmében az elnök ki mondja a határozatot.

Biharmegye kérvénye.

Biharmegye kéri a várost, hogy a víz-fogyasztásért kulcs szerint megállapított nagy összeg helyett fogadtassék el 100 frt egyezségi összeg. A tanács a kérés teljesítését javasolja. Beczkay Lajos szerint azok is megvannak terhelve a vízvezeték érdekében a kik nem vezették be s azok is a kik bevezették; nem tartja szükségesnek, hogy épen a megye mentessék föl. Indítványozza, hogy adassék vissza a kérés.

Szokoly Tamás azért sem ajánlja a javaslat elfogadását, mert a megye sem az állandó színház, sem más ügyekben nem támogatja a várost.

Várady Zsigmond: Igaz, hogy a megye nem támogat, de az itt nem vehető tekintetbe.

Dus László a tanács javaslata mellett szólal föl, s fölolvassa a megye átiratát.

Kunyhósy szerint baj az, hogy középületekről nem tud semmit a szabályrendelet, de méltányosnak tartja, hogy egy közép értékben, pl. 200 frtban állapodjanak meg.

Szeghalmi Bálint nem tartja megengedhetőnek, hogy leszállítsák a megye díjját fizesse meg a 300 frtot.

Beczkay Lajos: Ha nem jár el korrektil a közgyűlés, úgy jönnek mások is hason tartalmu kéressel s ezért kötelességünk megvédeni jogainkat. Hajtassók végre a szabályrendelet.

Ragány János azon fölvilágosítást adja, hogy a fölvetelnél az összes helyiségeket, tekintetbe vették, pedig egy részét a termeknek csak gyűlésekre, másrészt pedig levéltárnak használják. Ép ezért kéri a tanács javaslatának elfogadását.

Knapp Ferencz nem fogadhatja el a tanács javaslatát. A szabályrendeletre kell ragaszkodni. Nem szabad elengedni semmit a 300 frtból. Van a hol nagy lelkűek lehetünk, de a kik tehetik, ne vonják ki magukat a fizetés alul.

Rác elnök összegezi a vitát s fölteszi a kérdést.

A Beczkay indítványa mellett szavazott 16, a tanács mellett 8.

*

A tanács előterjesztése a kövezet, vásárvám, idegen szesz behozatali illeték, helypénz, valamint a hidvám kezelésénél elért eredmény, s a kezelő személyzet jutalmazása tárgyában, vita nélkül elfogadtatik.

A város szabályozása.

Az utcái vonal előzetes megállapítását a tanács pénzügyi okokból nem javasolja.

Szokoly Tamás kéri az utcákat tekintet nélkül minden érdekre, egyenes vonalban megállapítani.

Knapp Ferencz szerint nem arról van itt szó a miről Szokoly beszél, de arról, hogy a főutca szabályozási vonala állapittassék meg. Téves, mondja a tanács, hogy a költségek miatt lehetetlen. Ez nem kerül költségbe, mert nem akarjuk lebontani az utbaeső épületeket, csak az ezutáni építkezések irányvonalát óhajtottuk megjelölni.

Várady Zsigmond szerint az volt a terv, hogy a város jövőendő építkezései egy bizonyos meghatározott terv szerint történjék. Azt véli, hogy az itt fölmerülő költségek kerülhetnek 100-akba, vagy 1000-rekbe, de nem 10,000, vagy 100,000-rekbe. A szabályozási terv szükséges, mert az építkezési engedélyek kiadása törvények szerint történik, s ha nincs törvény, kénytelen a mérnöki hivatal az engedélyt kiadni, habár ezáltal sérelmesek is az egyenes vonal betartásában. — Indítványozza, hogy az iratok adassanak vissza, s utasittassék a tanács, hogy az utcavonalok szabályozását kezdje meg s rövid idő alatt terjessze be.

Busch Dávid (Kunyhósy: De magyarul beszéljen!) Ugy beszél, a hogy tud. — A város szabályozására már volt egy terv kidolgozva, de azt a miniszter elutasította; s utasította a várost, hogy esetről-esetre határozzon mindig. Ha az utcákat akarjuk szélesíteni, igen sok házat kellene lebontani s ez oly óriási kiadásokba kerülne, a melyet a város nem bírna elviselni. De minek is csináljunk olyan tervet, melyet a város egy is eldob, mihelyt arról van szó, hogy az illetőket kártalanítani kell. Állításait esetekkel igazolja.

Knapp Ferencz elfogadásra ajánlja a Várady indítványát.

Ragány János a fölszóalókkal nem ért egyet, mert nem győzték meg. Ha az utcavonal megvan állapítva, ez által megvan kötve az építő keze s ez által nemesak a telket veszíti el, de az azon a helyen épülhető ház jövedelmét is. Tehát mindaddig nem mehet bele az indítványba még annak pénzügyi oldala felül nincs tájékozva.

Várady szerint téved Ragány, mert itt szó sincs kisajátításról. Igaz, hogy Nagyvárad szépészeti érdekei megkövetelnék, hogy egyes házakat kisajátítsanak, de mi nem ezt állítjuk, csak hogy az építkezési vonal állapittassék meg.

Az elnök szerint ez hasztalan lenne, mert

a miniszter nem hagyná helybe s így nem is lehetne neki érvényt szerezni.

Várady fölolvassa a miniszter leiratát, melyből kitűnik, hogy azért nem hagyta helyben a szabályozási tervet, minthogy csekélységekéről volt szó.

Friedländer Sámuel javasolja szintén az indítvány elfogadását, már csak azért is, hogy a háztulajdonosok preszsiót ne gyakorolhassanak ránk.

Rác elnök rövid hozzászólása után az indítványt elfogadták.

*

A tanács jelentése a községi iskolaszék 1895. évi költségeloirányzatában fel nem vett kiadások tárgyában.

Ugyanannak véleménye Lux Lajosné halotti negyed kiutalás iránti kérvényére.

Ugyanannak előterjesztése a loavató bizottság megalakítása iránt.

Ugyanaz a Rendes Vilmosmal, az árvaház építésére vonatkozólag megkötött szerződés tárgyában.

Ugyanannak jelentése a Stépán Gáborral kötött bírói egyezség tárgyában vita nélkül tudomásul vétetik.

*

A tatarosi aszfalt részvénytársasággal kötött szerződés bemutatása alkalmából

Szokoly Tamás szorgalmazza a szerződések pontos beadását s kéri utasítani a tanácsot erre.

Ragány nem ajánlja elfogadásra az indítványt, mert néha technikai okok akadályozzák, különben is a szerződés úgy is köti a vállalkozót.

*

A tanács jelentése a tutaj-vám kezelésénél elért eredmény ügyében.

Ugyanannak javaslata Székesfehérvár közönségének a szent István első magyar király emléket megörökítő szobor felállítására iránti megkeresése tárgyában. Tudomásul szolgál.

A hidvám,

vagy

Szokoly Tamás századik fölszóalása,

vagy

87 indítvány.

Grosz és Zách hidvám bérlők az új tarifa életbe léptetése alkalmából kéri a szerződés alul való fölmentésüket. A tanács nem tartja ezt megengedhetőnek.

Kunyhósy János kéri, nem tulmagas-e a bér összeg? Nem lehetne-e leszállítani? S különben ideje volna a két hidat vámentessé tenni s ez értelemben indítványt ad be.

Milibák József feloldatni akarja a szerződést s új árverést kiírni.

Sonnenfeld Zsigmond szerint a bérlők nem azt kéri, hogy a bérösszegből elengedjenek, de azt, hogy teljesen fölmentessenek, s ezt indítványozza.

Szokoly úgy véli, hogy ezek a hidak a közönség kényelmének kielégítésére szolgálnak s ép ezért föl kell kérni a minisztert, hogy az előbbi szabályrendeletet állítsa vissza.

Az elnök szerint a minisztert már a polgármester fölvilágosította, de nem használt.

Várady Zsigmond indítványozza, hogy föl kell írni újból, mert a miniszter valószínűleg nincs tisztában a dologgal.

Kunyhósy saját indítványa érdekében szól.

Ragány János szintén méltányosnak véli, hogy a bérlőkön valami módon segítsenek, de inkább óhajta a bér összeg leszállítását, mint a szerződés fölbontását. Indítványozza, hogy kéressék föl a belügyminisztert, a törvények öre, a közben járásra.

Milibák fönn tartja indítványát.

Szokoly új indítványt ad be kérve a miniszteri rendelet föl függesztését.

Papp János hozzájárul a Várady indítványához kiegészítve a Szokoly indítványával.

Dus László a Papp által elfogadott indítványt veszélyesnek találja, mert a miniszter vámentességét a közgyűlés nem függesztheti föl.

Szokoly új indítványban a polgármesternek a miniszterhez való küldését kéri.

Ezután fölszóaló Sonnenfeld ujjal a bér-

lők felmentése mellett. Utána Szokoly beszél, ismét Szokoly s ismét Szokoly.

Uj és uj indítványokat nyujtnak be s a régien senki sem tudja, hogy hát mit is indítványoztak?

Tömérdek dikkézió után végre kisütik, hogy Várady mit indítványozott, s mivel egy indítványt okvetlenül el kell fogadni s mivel máséra nem emlékeznek, a tanács véleményét mellőzve, elfogadják a Várady indítványát.

*

A hátra levő 12 ügyet egy csapásra elintézik s Rácz főjegyző az ülést bezárja.

Részvétiratok:

Özveg báró Gerliczy Félixnéhez.

Özveg báró Gerliczy Félixné szül. Kornis Lujza grófnőhöz Bihar megye közönsége valamint a biharmegyei és nagyváradi nőegylet a következő részvétiratokat intézték.

*

Biharmegye közönségének részvétirata így hangzik:

Méltóságos grófnő!

Azon megrendítő csapás, mely Méltóságodat szeretett hitvesétől, családját a legnemesebben érző családfőtől fosztotta meg, fájdalomosan érintette Bihar megye közönségét is, melynek Gerliczy Félix báró egykor alispánja, utóbb pedig, míg betegsége a közszerepléstől vissza nem tartotta, tevékeny bizottsági tagja volt. Az alispáni diszes állást rövid ideig, a nemzet alkotmányos ujjá alakulásának korában viselte, azon korban, melyben míg egyrészt a vármegyék politikai tevékenysége túléltte magát, másrészt az önkormányzati adminisztratív működés rendes medrére még nem talált meg. E kettős okból az elhunyt alispánoskodásának korához nagy alkotások, kiváló események nem fűződnek. De ennek daczára az azóta letelt hosszú idő daczára, s daczára annak, hogy a társadalom hosszas betegsége miatt rég volt őt kénytelen nélkülözni, élénken élt emléke szívünkben, s elköltözése fájó sebet ütött, mély ürt hagyott maga után. Mi az igaz embert síratjuk benne.

A lélek nemesség, a gondolkodás és tett önzetlensége, egy nagy szívjósága, az antik korba illő jellem férfiasága voltak tulajdonai, melyek emlékéit előttünk feledhetlenné teszik.

S ha közvetlenül ily csapás hatása alatt vigasztalást nem is nyujthat a legközelebb állóknak semmi sem, később, midőn a fájdalom éle tompul, szolgáljon Méltóságodnak és családjának némi enyhítésül azon tudat, hogy Bihar vármegye közönsége részvétellel osztozott nagy bánatában.

Nagyváradon 1895. évi február hó 11-én

a vármegye közönsége nevében

Szunyogh Péter,
alispán.

*

A biharmegyei és nagyváradi nőegylet részvétirata így szól:

Méltóságos asszony!

Mélyen tisztelt elnöknőnk!

Még nyílt a nagy veszteség okozta sebé! Még az első könnyü sem száradt fel a kedves gyermek hamva felett! Még élénk az őszinte közrészvét, mely Méltóságod iránt keletkezett. S most a Végtet akaratóból ismét itt vagyunk, hogy egy még nagyobb, egy magában is alig elviselhető, egy rendkívüli veszteség mély fájdalomát, az igaz, a szív mélyéből jövő részvétünk tolmácsolásával enyhíteni megkísértsük.

De nem! Mert nem áll az, hogy a részvét enyhíti a fájdalmakat! Közvetlen legalább is nem! Hisz a részvét reámutat a veszteség nagyságára és még élénkíti a fájdalmakat! Ez igaz, de a felidézett folyó köny az, a miben enyhül a fájdalom!

A veszteség nagyságát, mely Méltóságodat mélyen tisztelt férje, báró Gerliczy Félix ur ő méltóságának f. hó 8-án bekövetkezett gyászos elhunytá által érte, sokkal nagyobb, hogysen

mi az az által ütött mély ürt betölteni, az ütött mély sebet beheggeszteni, még csak megkísérteni is akarnók.

Ami a borzasztó veszteség okozta fájdalomát Méltóságodnak nem enyhíteni, de legalább elviselhetővé tenni egyedül képes, az az a valóságos érzelm szülte igaz tudat, hogy a végtelen jóságú Isten ezen esemény által Méltóságodat, ki egy hosszú életet töltött a valódi nyomorban élő emberiség könnyeinek feltörleiben, sujtani nem akarta. S épen ezen tudatból kifolyólag merítsen Méltóságod magának lelki-erőt, mert a szenvedő emberiség között igen nagy azok száma, kik Méltóságod szívjóságára vannak utalva.

Mi, a »Biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet« tagjai, kik legközelebb állunk Méltóságodhoz, kik legjobban ismerjük Méltóságodnak nemcsak szívét, kiknek naponként, de többször! minden órában volt és van alkalmunk szemlélni, élvezni azt a teljes odaadást az árvák, a nyomorban élő emberiség segítésében kifejtett emberföltötti erőt, keblünk mélyéből jövő áhitattal hívjuk Istent: távolítsa el Méltóságod és mélyen tisztelt családjától minden csapást! Szüntesse meg a megpróbáltatásokat! A meglevőknek hordására pedig adjon lelki és testi erőt!

Midőn Méltóságodra az Ég ezer áldását kérjük, maradtunk

Nagyváradon, 1895. évi február hó 12-én.

mély tisztelettel:

(Aláírva az alelnöknő és 58 választmányi tag, valamint az egylet jegyzője és pénztárosa által.)

NAPTÁR.

— Február 15. —

Szombat, Róm. kath. Juliánna. Prot. Juliánna. Gör. kel. febr. 4. Izidor. Izr. S. Fitro.

Nap két 6 óra 48 p., nyug. 5 óra 9 percz. Hold kelte 12 óra 57 p. nyug. 9 óra 29 p.

Február 16. Jelmezes tisztis estély.

„ 17. Retormátus bál a Fehete Sasban.

„ 17. Rabsegélyző-egylet közgyűlése.

„ 20. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.

„ 20. Pinczér bál a Zöldfában.

„ 23. Posta és távirda állisztek táncszvigalma a Zöldfában.

„ 23. Helyőrségi őrmesterek táncestélye a Sasban

„ 24. Ügyvédi kamarai közgyűlés.

„ 24. Könyvnyomdászok egyrésze társasestélye.

„ 24. A nyomdászok önk. osztályának táncszvigalma a Zöldfában.

„ 24. Tüztöltő bál a Sasban.

„ 25. Rendkívüli megyei közgyűlés.

„ 26. A biharmegyei takarékpénztár rendkívüli közgyűlése.

„ 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.

Márcz. 13. A »Szabadság« sajtópöre.

„ 16. Zenekedvelők phillharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenuirth-féle bazárban Fő-utca,
Sommerfeld Adolf papirkereskedésében Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kürtási D. papirkereskedésében Urí-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Kis-Fürdő-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* A bibornok gyűrűje. Budapesti tudósítónk illetékes helyen szerzett információk alapján távirja, hogy néhány lapnak azon közleménye, mintha dr. Schlauch Lőrincz bibornok, báró Königswarter Hermantól, kikeresztelkedése alkalmából, egy értékes gyűrűt kapott volna, nem igaz.

* Éhinség Róma tövében. Rómából írják: A szabin hegyekben, Tivolin tul rettenetes megrázó éhség dühöng. A szabin hegyek elrejtett zugában fekszik a kis Sambuci, alig 180 családot számláló helyiség. A lakosok földművelők, mindegyiknek van egy darabka földje, de mi-

lyen? Csupa szikla, melyen gabona meg nem terem, az olajfa elcsenevész, nem hoz gyümölcsöt, egyedül a kukoricza ha hoz három-négy szemet csövenkint. Az idén azonban ez a kis termés is elmaradt. A lakosság mindenét fölette, s most a polgármesteren, a papon, az orvoson s a községi jegyzőn kívül vala menyenyi az éhhalállal küzd. A polgármester bejött Rómába segélyt kérni s ez alkalommal hajmeresztő részleteket beszélt a nyomorról. Egész családok ágyban s a földön fekszenek és várják a halált, ha csak a családfő, a ki kint barangol a hóval borított erdőben, nem hoz haza valami enni valót. De már az erdőben sincs semmi, mert a bogáncsnak egy ehető faját az éhező nép már mind fölktatta. Bogáncsot és füvet ettek addig, míg nem jött a félméteres hó, mely elborított mindent. Hét család (mintegy negyven ember) már napok óta még füvet sem evett, mert nincs. Mult december hóban tiz esecsemő halt meg végkimerülés következtében, mert az anyjuknak nem volt mit enni. Azok még jól jártak, kiknek valami elzalogosítani valójuk volt, azt bevitték a négy órányira fekvő Tivoliba, de már sem ágyneműjök, sem testi ruhájuk. Ha a polgármester nem jön be Rómába, talán az egész lakosság kihal.

* Egy kamarai titkár öngyilkossága.

Réthy Dezső, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara jeles titkára tegnap reggel 9 óra tájban Nagyváradon öngyilkosságot követett el. A részletekről következőket írhatjuk: Réthy tegnap érkezett Nagyváradra Az öngyilkosságot a Rimanoecz-fürdő 5. számú szobájában követte el. A lövést, midőn meghallották, Fehér Zsigmond gépész, Jankovics János intéző és Bodnár Gyula postás azonnal berohantak a fürdőszobába, de már akkor a szerencsétlen alig 29 éves fiatal embert halva találták. Jobb halántékán érte a revolverből kilőtt golyó. A véres vízből kiemelték aztán a boldogtalant és egy lepedőbe csavarva lehelyezték a földre, ahol az előhívott dr. Grósz Albert törvényszéki orvos a halált konstata. Csakhamar megérkezett Szabó Gábor rendőrbiztos is, aki a tényleirást felvette, és a halottat a bonczházba szállította. Réthy a nála talált iratokból következtetve már ide érkezése előtt foglalkozott az öngyilkosság szomorú gondolatával, mert több ajánlott és pénzes levelet adott fel a postán. Réthy Ilonának Szarvasra küldött 10 frtot, Leszter Sámuelnek Marosvásárhelyre 10 frtot, Várbély Lajosnak 10 forintot, Szöcs Ferenczének 15 frtot. Ezenkívül Réthy Sándornak Szarvasra, Réthy Jánosnak Budapestre, Tellmann Józsefnének Marosvásárhelyre és Szulkovszky Szerénának Budapestre és a kereskedelmi és iparkamarának Marosvásárhelyre küldött leveleket, melyek öngyilkosságának okáról bizonyára tudnának adatokat szolgáltatni. Nagyon jó ismerőse volt a helybeli kamara titkára dr. Sarkadi Lajos, akivel több ízben találkozott a miniszteri és egyéb országos értekezleteken. Dr. Sarkadi igen beteges embernek mondja és azt hiszi, az öngyilkosságot is ezzel lehet kapcsolatba hozni. A rendőrség azonnal sürgönyözött az öngyilkos titkár Búdapesten lakó testvérének, dr. Sarkadi Lajos pedig az összes magyarországi keresk. és iparkamaráknak és kérte a temetés iránti intézkedést, mely hihetőleg csak holnap fog végbemenni, a melyre több kamara bejelentette részvételt. A feladó vevényeken kívül találtak nála egy szabad vasuti jegyet és 17 frt néhány krajczárt. A halálthozó revolvért a kád fenekén találta meg a rendőrbiztos.

* Keresztelő Károly István főherceg családjában. Nagy örömműnep volt Károly István főherceg családjában. Mint Bécsből írják, tegnapelőtt keresztelték meg a főherceg újszülött fiát. A keresztapai tisztet eredetileg maga ő felsége szándékozott elvállalni, de közbejött utja

által akadályozva lévén, helyette Lipót Salvatore főherceg fungált e minőségben. Az ünnepély a királyi család nagyszámu tagjainak jelenlétében folyt le. Az újszülött főherceg a keresztességben Vilmos Ferencz József Károly nevet kapta.

* **„Botrány a szeretet vallásának nevében.“** „Fanatikus pap.“ Ily czím alatt közöl a »Nagyvárad« a »Pécsi Napló« után egy felháborító esetet. Arról van szó, hogy Romonyán Rónay Sándor plébános állhatatosan megtagadta Walcer Éva törvénytelenül szült hajadon eltemetését.

A tényállást nem ismerjük, de az tény, hogy a »Pécsi Napló« gyanus forrás, mikor papi dolgokról van szó. Egyházi törvény nem tiltja a bukott nő eltemetését; ilyenre tehát a plébános nem hivatkozhatott. De éppen azért gyanus az egész elbeszélés. Talán más oka volt a plébánosnak a temetés megtagadására. Ha úgy történt a dolog, mint a »Nagyvárad« írja, mindenestre megrovást érdemel — akár csak a »Nagyvárad« fanatikus botrányhajhászata. Mert másnak nem nevezhető a »Nagyvárad« eljárása. Az ország másik végéről veszi egy teljesen valószínűtlen botrány híret. Felfujja azt három hasábra, fűszerezi saját izlése szerinti durvaságokkal és pikanteriákkal, tudván azt, hogy itt az ország másik végén senkinek sem lesz alkalma a tényállásról bizonyosságot szerezni. De ilyen jó alkalmat nem mulaszthat el, hogy a papokon ne üssön egyet. Már most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy ha az egész eset kacsának fog bizonyulni, vagy egészen más színben feltűnni: megint agyon fogja-e a »Nagyvárad« a czáfolatot hallgatni? — mint ahogy a Zelenyák-párti választók vérengzésének czáfolatát elhallgatta.

* **Nem lesz sétahangverseny.** Illetékes helyről vett értesítés alapján közöljük, hogy a jövő vasárnap a házi ezred zenekara által tartani szokott sétahangverseny elmarad.

* **Az udvari vonat.** A magyar államvasutak igazgatósága — a Magyarország jelentése szerint — elhatározta, hogy a milleniumra új udvari vonatot készített a király számára. Az új vonat öt személykocsiból, két máhkokocsiból s még egy nyolczadik kocsiból fog állani a mely a vonat világitásához szükséges elektromos gépet szállítja. A vonat összesen 300 ezer forintba fog kerülni, a kocsik kívülől sötétzöld színűek lesznek.

* **Adomány a biharmegyei nőegyletnek.** A »biharmegyei kereskedelmi, termény- és iparhitelbank« folyó évi február 13-án tartott közgyűlésben a »Biharmegyei nőegylet«-nek is megszavazott 30 frtot. Az adományról tegnap értesítették átiratban Gerliczy Felixné bárónőt, mint a nőegylet elnökét.

* **Egy czirkusz katasztrófája.** Corradini czirkusza, mely nálunk tavaly nagy tetszéssel és pártolással találkozott, Turinban legutóbb négy bucsueloadást tartott. A műsor utolsó számául ez előadások alkalmával egy érdekes, nálunk is előadott vizijáték szolgált »A czirkusz víz alatt« czímmel. Legfőbb érdekességet az adott ezen számnak, hogy néhány másodperc alatt 140 ezer liter víz tódult be a czirkusz köröndjére felállított óriási kádba, a melyen csónakázások, uszóversenyek s egyéb ehhez hasonló multságok folytak. Ez a mutatvány volt a czirkusz legnagyobb vonzereje s ennek kedvéért látogatta körülbelül kétezer ember esténként az előadást. Tegnap lett volna az utolsó előadás a czirkuszban s ez előadásra már előre elkelték az összes jegyek. Ugy hét óra tájban, alig egy órával az előadás megkezdése előtt, hirtelen tompa robaj hallatszott, a mit hatalmas recsegés követett. A víz tömegének óriási sulya alatt a tartány, mely a czirkusz tetőzete alatt volt elhelyezve, összeomlott, s az egész czirkuszt elöntötte. A történetesen égő néhány lámpa az összeomló faalkotmányt felgyújtotta, mit a czirkusznak jelenlevő nagy

személyzete csak nehezen tudott eloltani. A czirkusz lovai a tüztől megrémülve szétfutottak, s csak nagy fáradsággal lehetett őket összefogdosni. A kár körülbelül tizezer forintra tehető. Nagy szerencse, hogy a katasztrófa nem később állt be, mert ez esetben a bekövetkezendő események kiszámíthatatlanok lettek volna.

* **Rezei lugosi püspök.** Rezei Szilviusz kormánypárti országgyűlési képviselőt — mint a Keleti Értesítő írja — már legközelebb lugosi görög katolikus püspökké nevezik ki. E kinevezés következtében a magyar-csékei kerületben új választás lesz. Hirszerint Zsilinszky Mihály közoktatásügyi államtitkárt fogja e kerületben a kormánypárt felléptetni.

* **A kaszárnya titkaiból.** A bécsi 7-ik huszárezred Gundra nevű szakaszvezetője 4 huszárt állított szembe és kettőnek megparancsolta, hogy a másik kettőt pofozza föl. Az egyik huszár a pofontól ajultan rogyott össze és a gyrázkodás következtében a kórházban meghalt. A másik huszár pedig megsüketült. A szakaszvezetőt átadták a katonai törvényszéknek.

* **A mai tiszti estély.** Ma este fog lezajlani a »Fekete Sas«-ban az idei farsanglegutolsó nagyobb szabásu multsága, mely kétség kívül pompásan fog sikerülni. A siker annál inkább bizonyos, mivel ez az utolsó tiszti estély ez idényben s jelmezes is. Az előző két tiszti estély hírneve, mely a Sasba gyűjtötte Nagyvárad legelittebb köreit s melyek azon jóhírnevükönél fogva, hogy ott lehet a legfesztelenebbül mulatni s hogy onnan tudvalevőleg, még senki sem távozott a nélkül, hogy kitűnően mulatott volna, bizonyára azt fogja eredményezni, hogy ma este még mozdulni sem fog lehetni a Sasban. A tisztek nagyobb része jelmezben lesz felöltözve. Hogy tehát a multság festői és pompás lesz, abban nem kételkedik Nagyvárad egyetlen szép leánya sem, kik már hetek óta izgatottan várják a mai jelmezbált.

* **A havazás.** Pár nap óta országszerte majdnem szünet nélkül esik a hó. Nagyváradon is alig lehet takarítani a gyalogjárókat. A megyében — ahol vasut nincs, majd mindennütt beállott a közlekedés. A lovak némely helyen hasig járnak a hóban. — A magy. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint a pozsony-galgócz-lipótvári és szered-nagyszombati vonalokon a forgalom hóakadályok miatt beszünttetett. A vágvölgyi 1401. és 1402. sz. gyorsvonatokhoz a bécsi irányból érkező vagy ezen irányban utazók részére Galánthán, külön vonatokkal csatlakozás létesített. — A bobakifalud-szentiváni és a pozsony-porpáczai vonalokon a forgalom hófúvások miatt beszünttetett. — Nagy-Szombatból írják: Ma egész éjjel és egész nap hózivatar dühöngött. A Vágvölgyben az összes vonalokon a vasuti közlekedés megszűnt. A posta nem érkezett meg, sem Bécs, sem Budapest, sem Trencsén felől. Mivel nincs remény, hogy a közlekedés egy hamar helyre álljon, a postát szánon hozzák. — Temesvárról írják: Az éjjel borzasztó hóvihar dühöngött, mely még mindig tart. A multkori lanyha időjárás folytán a Béga jege megindult és több helyen összetorlódt. — A Béga ma a gyárkúlváros több pontján kiöntött, néhány utcát elborított és boltokba, pin-czékbe és lakásokba behatolt.

* **Uj olvasókör.** Szerepen is megalkult az olvasókör. Mint levelezőnk tudatja a kör elnöke Fodor Sándor, jegyzője Szécsi Gábor lett. Az alapszabályokat felküldték jóváhagyás végett a belügyminiszterhez.

* **Delli Emmát,** a mi kedves ismerősünket, az aradi színház tehetséges tagját, szimpátiájának számos jelével tüntette ki az aradi közönség jutalomjátéka alkalmából. — Delli Emma a »Figaro házassága«-ban lépett föl s a közönség a zajos ovációkon kívül, ajándékokkal fejezte ki elismerését a színészről irán-

Feladtak a zenekarból: egy ezüst babér koszorut, egy hosszú s értékes aranylánczot díszes csattal, egy koszorut egész öltönyre való zöld selyem szövettel, egy fehér és fekete strucz-toll legyezőt, egy ezüst pénzárccát 115 frttal, egy 50 forintra bélelt galambot, s ezenkívül még hat koszorut, ugyanannyi virágcsokrot és készpénzben 150 frtot.

* **Belényes a milleniumi kiállításon.** Belényesi levelezőnk arról értesít, hogy a belényesi ipariskola tanítótestülete — élén Fekete Demeter igazgatóval — elhatározta, miszerint oda fog hatni, hogy a belényesi iparos tanonciskola történetével, a tanulók által készített tárgyakkal, valamint a Belényes vidékén található — és az ezredéves történelemmel kapcsolatos műemlékek ismertetésével vesz részt a milleniumi kiállításon. A tanítói testület kebelében már megindultak a terv kivitelére irányzott ténykedések.

* **A kolera.** Konstantinápolyból írják: e hó 12-től—15-ig Konstantinápolyban és a külvárosokban 61 betegedés és 29 haláleset, köztük 8-tól 12-ig 10 betegedés és 4 haláleset fordult elő kolera következtében. A betegedések nagyobb része a külvárosokra esik. Degengzában 4 halálesetet konstatáltak, romlott halak élvezete következtében.

* **Elhalasztott esküvő.** Említettük, hogy Kocsis Béla nagybárodí gyógyyszerész február 23-án vezeti oltár elé Zigre Miklós helybeli tekintélyes ügyvéd kedves leányát Gizella kasszonyt. Mint értesülünk, az előbb említett napon, nem az esküvőt, hanem az eljegyzési ünnepélyt ültek meg az örömszülők és a boldog jegyesek.

* **Női gyógyszerészek.** Dr. Wlassics Gyula közoktatási miniszter olyan kezdeményező lépést tett, amely ismét új teret nyitna a nőknek a társadalmi élet nagy háztartásában. A közoktatási miniszter ugyanis meg akarja nyitni a nők előtt a gyógyszerész-pályát s gondoskodni akar arról, hogy a gyógyszerterak laboratóriumaiiban is jusson munka a sérány női kezeekéknek. A minisztert a Mária Dorottya-Egyesület kezdeményező munkája vezette rá az egészséges gondolatra s a napokban le is irt az egyesület elnökéhez, gróf Csáky Albinéhoz, hogy ismertesse vele azt, amit az egyesület ezen a téren eddig tett, mert a dolgot a kezébe óhajtja venni. A miniszter egyuttal a Tudomány-Egyetem tanácsához is fordult, hogy adjon a kérdésben véleményes jelentést. A tanácshoz intézett leiratában a miniszter megjegyzi, hogy egyelőre nem gondol ugyan leánygimnázium létesítésére, de módot fog nyújtani arra, hogy a gyógyszerész-pályára nélkülözhetetlen latin nyelvismeretet a nők megszerezhessék.

* **Beteg-statisztika.** Biharvármegye tulajdonát képező kórház igazgatósága az 1894. évről szerkesztett időszaki jelentést magában foglaló betegforgalmi kimutatást tegnap beterjesztette az alispánhoz. A kimutatás szerint az 1893. év végével visszamaradt 206 egyén. Az 1894-ik évben fölvetetett 2728. — Az 1894. évben ápolatott 2936. — Ezek közül elboacsátatott gyógyultan 1776; javultan 484; gyógyulatlan 172; meghalt 197. Összes fogyatéék 2629. — Az 1895. évre visszamaradt 305 egyén. — Az 1894. évben felmerült ápolási napok száma 79100.

* **A karánsebesi püspök a magyar nyelv ellen.** Temesvárról jelentik egyik budapesti lapnak: Pár hónappal ezelőtt a közoktatásügyi miniszter rendelettel hívta föl a karánsebesi görög keleti oláh püspököt, Popea Miklóst, hogy Temesmegye hatóságaival való hivatalos levelezésben a magyar állam nyelvét használja. A püspök azonban azóta is folyton oláh nyelvű átiratokat küldöz Temesmegyének. A megye közigazgatási bizottsága ezért Molnár főispán elnöksége alatt tartott mai ülésén Sebesztha tanfelügyelő előterjesztésére elhatározta, hogy a karánsebesi püspöknek a miniszteri rendelettel szemben tanusított engedetlenségét följelenti a miniszternek.

* **Árviz-jelzés.** A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat a »Tiszavölgyében« észlelt vízállásokat, valamint az ezzel kapcsolatos egyéb fontosabb adatokat összegyűjtve, hivatali helyiségén (Barátok-utca Tarr házon) naponkénti kifüggesztés útján hozza az érdekeltek tudomására.

* **Sulkovszki Paula hercegnő balesete.** Tresternitzben, Marburg mellett három hónappal ezelőtt Sulkovszki Sztaniszló herceg borz ebekkel tartott rókavadászatot. Vadászat közben a kutyák egyikét egy róka megharapta. Az eb néhány nap múlva megdühödött s a hercegnőt és komornokát, valamint a herceget összes kutyáit megmarta. A hercegnő nem forog veszélyben, minthogy vastag keztyűje fölfogta a harapást, a komornokot azonban kórházba kellett vinni. A kutyákat mind elpusztították. Az eset annál figyelemreméltóbb, miután eddig még nem tapasztalták, hogy a víziszonyt rókaharapás is terjesztheti.

* **Görgei Arthur beteg.** A visegrádi remete ez időszerint Budapesten időzik megtörve, betegen; fivére, Görgey István közjegyző lakásán ápolják az öreg urat, a szabadságharcban a magyar hadsereg fővezérét. Állapota aggasztó.

* **Magyar leány a zürichi egyetemen.** A közoktatási költségvetés tárgyalása során Polónyi Géza fölemlítette, hogy a nők felsőbb kiképzése érdekében vajmi kevés történik. Wlassics miniszter feleletében megjegyezte, hogy a felsőbb kiképzés dolga nem áll olyan rosszul: a magyar nők is tehetnek már érettségi vizsgálatot, sőt vannak, a kik tovább is folytatják tanulmányaikat; így például ő maga tud egy magyar leányról, a ki most a zürichi egyetemet hallgatja. Temesvárról írják, hogy ez a kisasszony, a kit a miniszter említett, Tedeschi János, temesvári nagykereskedő leánya, Tedeschi Borbála, volt felsőbb leányiskolai tanárnő, ki most a zürichi egyetem bölcsészeti fakultását hallgatja. Ha leteszi a vizsgálatokat, ő lesz az első magyar női doktor a filozófiából. Orvosdoktorunk tudvalevőleg van már régen: Wartha Vincze műegyetemi professzor felesége, Hugonnay Vilma grófnő.

* **Gyümölcsészeti tanfolyam.** Földmivvelésügyi m. kir. miniszter a fatenyésztés iránt érdeklődő faiskola tanítóknak és magánosoknak a gyümölcsfatenyésztésben és faiskola kezelésben leendő alapos kiképzését céljából Budapesten, Kolozsmonostoron és Kassán a f. év tavaszán tíz-tíz napig tartó gyümölcsészeti tanfolyam tartását rendelte el. A kik ezen tanfolyamon részt akarnak venni, — azok pályázati kérvényüket f. hó február 28-áig közvetlenül a földmivvelésügyi miniszterhez adják be.

* **Csalódott remények.** Rövid idő előtt igazi keleti naivsággal küldték szét Kairóból a táviratokat, hogy a khedive kedvenc rabnőjére anyai örömök várnak s ha fiút fog szülni, kilátása lesz arra, hogy a khedive neijévé fogja tenni. Ennek a naiv »hivatalos« táviratnak a párja az, a mely a következőket jelenti: »A khedive háremében a kedvenc rabnő, a kitől azt várták, hogy trónörökösrel fogja megajándékozni az országot, egy — leánykát szült.« A szegény rabnő tehát nemcsak urának a reményeit csalta meg, de a saját reményeit is semmivé tette. Egyiptom alkirálynéjának a diademját vesztette el és visszatülyedt a közönséges rabnők sorába. E csalódás után nem marad más hátra a khedivének, mint hogy megnősüljön, azaz »hivatalos« feleséget vegyen magának, mert háremébe helyezett bizalma a történetek után nagyon megrendülhetett.

* **A gyógyszerek, gyógyszerfélék, mérgek stb. anyagokkal való kereskedés tárgyában** szabályrendeletet alkotott a belügyminiszter és azt több példányban küldte meg a városi hatóságnak, hogy az érdekeltekkel közölje mihez tartás végett. A szabályrendeletet tegnap kézbesítette ki a rendőrkapitányi hivatal.

* **Zsirba fült gyermek.** Strausz Jánosné újpesti asszony, az elmúlt nyáron zsirt olvasztott konyhájában. Mikor munkájával készen volt, a nagy üstöt kihűlni letette a földre s pár pillanatra távozott. Távolléte alatt két esztendő gyermeke belébukott a forró zsirba s iszonyu kínok között meghalt. A budapesti törvényszék a lesújtott anyát gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt 5 napi fogházra ítélte.

* **Rendőri apró hírek.** Rákosi Mari, az ál-névjegygyel manipuláló helynéküli eselédre újabb turpisság derült ki. Árukat esalt ki még más üzletekből is. — 22 koldus került a rendőrségre a tegnapi éjjeli razzia folytán. Nagyobb részének kényszerutazást kell tennie haza. — Arany gyűrűért réz. Fettmann Salamon, akit nem valami előnyös tulajdonairól ismer a rendőrség, tegnap bajba került. Bihari Jánost akarta becsapni aképpen, hogy gyűrűt cserélt vele és ráfizetett az övére 40 krajczárt. Bihari megnézte a cserélt gyűrűt, de az bizony csak réz volt. Ezért aztán csalás miatt a bíróság elé kerül.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

T Á V I R A T O K.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Lukács László pénzügyminiszter reflektál az ellenzéki szónokok által felhozottakra s különösen a szeszmonopolium dolgában nyilatkozik s kijelenti, hogy a mezőgazdasági szeszgyártást a szeszmonopolium behozatala után is a legteljesebb figyelemben fogja a kormány részesíteni, nem csupán a beváltásnak való előnynyújtás, hanem másféle bonifikáció által is. Konstatálja, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak számszerűleg alig apadtak, de a termelés mennyisége mégis növekedett. A Bornemissza által igen szomorúnak füstött gazdasági állapotra nézve megjegyzi, hogy a szomorú jelenségek nem állandó jellegűek, másrészt meg ezekért a jelenségekért nem lehet a kormányt okolni, a gazdasági deprenzió az általános európai gazdasági bajok hullámvérődéseiből származott. — A bányászati ügyében megjegyzi, hogy az ezüst ár hanyatlása sok aggodalomra adott okot és a kormány pl. Selmecezen is már sokat tett a bányászok sorsának javítására. Majd az adókezelésről beszél, amelynél hangsúlyozza, hogy nincs e téren elég szakér.

A valuta és az OMB. ügyében kijelenti, hogy az OMB. idáig megfelelt földadatának és a bankszabadalom meghosszabbítása érdekében első sorban a két állam fog tárgyalni; a magyar állam finanziaális érdekét meg fogja védeni az OMB-al vagy a nélkül. (Helyeslés.) A tőzsdeadót be fogja hozni. Molnár József határozati javaslatát nem fogadhatja el. Bornemisszaának a sóra vonatkozó határozati javaslatát sem fogadhatja el, mert ezzel az állam jövedelmének tetemes csökkenése következne be. Simának az illetékhátralék kamatlábjának leszállítása ügyében beadott határozati javaslatát visszavetni kéri, mert a kormány már megelőzőleg intézkedett a kamatlábjának 5 százalékra való leszállítása iránt. Makfalvy hat. javaslatáról kimutatja, hogy az részben ellenkezésben van a törvénnyel, részben pedig fölösleges. Kéri a tétel elfogadását.

Thaly Kálmán személyes kérdésben szolt, megköszönte a miniszternek a bányászok iránti jó indulatát, mire a miniszter válaszolt. Makfalvy vissza vonja indítványát. Szilágyi berekeszti az ülést.

Albrecht főherceg.

Budapest, febr. 15. (Saját tud. táv.) Albrecht főherceg állapotáról a mai nap folyamán nagyon kedvezőtlen hírek érkeztek. A betegség rohamosan halad előre s ma már óriási volt a főherceg

környezetének aggodalma. A főherceg bécsi palotájában egymást érik a tudakozódók s olvassák a kitett bulletineket. A közös hadügyminiszteriumba az Arcóból érkezett távirati jelentéseket másolatban küldik meg. A beteg állapotáról érkezett legutolsó telegram így szól: Az orvosok abban a véleményben vannak, hogy **holnap reggelig be fog állani a döntő krízis.**

A vásárló király.

Budapest, febr. 15. (Saját tud. táv.) Ferencz József király most már nemcsak házakat hanem birtokokat is kezd vásárolni. Mint Prágából jelentik, ő felsége legutóbb megvette Wallerstein Károly herceg konigssali uradalmát, amely körülbelül 431 hektár területű. A vételár ismeretlen.

Risztics elfogatása.

Budapest, febr. 15. (Saját tud. táv.) Risztics Iván a híres bolgár betörőt, akit egész Európában, mint a nemzetközi betörő banda fejét ismernek s akit évek óta eredménytelenül üldöznek a rendőrségek, végre kézrekerült. A budapesti főkapitányság körözvényére Nizzában tegnap fogták el. A gonosztevő a Hotel-Etrauggerben lakott s úgy élt mint egy kis király. Költekezésével különben már magára is vonta a nizzai rendőrség figyelmét. Risztics Budapestre hozzák és itt szembesítik a banda elfogott tagjaival.

Támadások Károly király ellen.

Budapest, febr. 15. (Saját tud. táv.) Károly román király ellen, mint Bukarestből telegrafálják, heves támadásokat intéznek az ellenzéki lapok részint a bányatörvényben adott kedvezmények, részint az önéletrajzában kiadott levelek miatt.

Degradált arhimandrita.

Budapest, febr. 15. (Saját tud. táv.) Pelagics volt szerb arhimandritát, mint egy belgrádi távirat jelenti, tegnap elfogták s csendőri fedezet mellett Mihály metropolita elé kísérték, aki több személy jelenlétében megfosztotta a papi méltóságától. Pelagicscsal szoczialista agitációk miatt bántak el ily szigorúan.

REGENY-CSARNOK.

Kisértés.

La Rosée elbeszélése. (22.)

Fordította: Veress Zsigmond.

(Folytatás.)

— Oh! Ő itt volt? — kiáltott fel rémülten Marechal, — mit akart?

Nem akart kevesebbet mint hogy amerikai párbaft vivjunk. Én legalább így értettem. Nem férünk meg ketten ezen a földön, én vagy ön. Ezt mondta. Van valami igaz állításaiban? — kérde Margit.

— Az igaz, hogy egykor jegyesem volt.

— És te szereted még?

— Gyermekek: minő kérdés! Fáj, hogy tőled kell ilyet hallanom. Kételkedel bennem? Nem tudod azt te magad is? Mit mond a te saját szived? Jer s néz a szemembe.

Margit nyugodtan nevetett.

— Hallgassunk hát a multról!

Nem, előbb mond el, mit akart itt? Mégis csak nem asszonyhoz illő, vakmerő dolgot ez a mit művel.

Margit elmondott mindent a mi kettőjük között történt. — Sándor láthatólag elkomorlyodott.

Gondoskodni fogok arról, hogy ne alkalmatlankodhassék megint nálad, — mondá Sándor. — Igazad van, feledjük ezt az eszt vesztett asszonyt.

Épen egy új, érdekes bűntény vette gondolatát igénybe, annyira, hogy Charlotteról teljesen megfeledkezett. Még hozzá az ügy érdekében néhány napig el is kellett utaznia.

Nemsokára visszajövek, — szóló Sándor távozásakor, — remélem nem fogsz unatkozni. Néhány nap múlva vissza is tért, boldogan s vágyódva sietett haza.

A szolgáló zavart arccal nyitott ajtót.

Hol van a nőm? — kiáltott Sándor, megijedve a szolgáló kinézésétől.

Hát még nem tudja? A Siegfried ur sürgönyözött önnek.

Mit? Beszélj hát az Istenért!

Össze-vissza futkosott a szobákban s ismét visszajött a síró lányhoz, kit vállainál fogva haragosan rázott meg, mialatt mondá:

Mi történt? Beszélj!

A nagyságos asszony ugyanazon a napon, melyiken ön elutazott, kiment s mindez ideig még nem jött vissza.

Mit! Nem jött vissza?

Nem; mindnyájan nagyon aggódunk, mert azt hisszük, hogy valami szerencsétlenség történt.

Mindenhatóm! — kiáltott Marechal.

A lány hangosan zokogott, de Marechal nem hallgatott rá többé. Mint egy örült ügy futott testvérehez, ki sápadtan ment elébe s néma szomorúsággal nyújtotta kezét,

Hol van a nőm? Mi történt vele?

Mi azt nem tudjuk, — válaszolt Siegfried, — de légy férfi, viseld el méltósággal a csapást.

Beszélj! — kiáltott Marechal.

Siegfried a pamlaghoz vezette s a következőket mondá el:

Elutazásod után való nap a szolgáló hozzám jött s jelentette, hogy nőd hazulról eltávozott s még nem tért vissza. Azonnal lakásodra mentem, mert sejtettem, hogy Charlotte keze van a dologban. És nem is csalódtam. Az íróasztal fiókjában egy papírdarabot találtam, melyen mindjárt megismertem a Charlotte írását.

Azt írta, megbánta azokat a kifejezéseket, melyekkel egy előbbi látogatása alkalmával élt. Kérte, hogy Margit este hét és nyolcz óra között menjen hozzá. Nőd a nevezett órában tényleg el is ment, s így nem kételkedhettem, hogy Margit teljesítette a Charlotte kérését. Épen elakartam menni Charlottehoz, midőn Spanger asszony, tudod, a ki Charlottenállakik, jelentette magát nálam.

Önhöz jövek — mondá Spanger asszony — mert a testvére nincs itt. Egy nagyon fontos, de félek, hogy rossz hírt közölhetek önnek. Charlotte kisasszony egy idő óta teljesen megváltozott; halvány, sovány s legnagyobb mértékben izgatott lett. Minden kicsinyesből nagyot csinál, mintha tudja Isten mi történt volna vele. Röviden, oly kellemetlenül viselte magát, hogy én tovább nem akartam megtérni a házban. De mindez tulajdonkép nem tartozik ide. Tehát, hogy a dologról szóljak, egy este találkoztam a házamban az ön sógornőjével, a mi engem nem kevésbé meglepett; megálltam s láttam, hogy a Charlotte kisasszony szobájába ment.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. február 14.

I. Készárú üzlet. A zord időjárás és ebből kifolyólag csekélyebb behozatal folytán az irányzat szilárd jellegét megtartotta. Erélyes vételkedv mellett 35.000 q. hazai buza vásároltatott 2 és fél krral emelkedett áron. Ezen mennyiség közt 200.000 q. szerepel, melyek későbbi szállításra vétettek.

Idegen búzából 4000 q. szerb buza kelt el és pedig: 2000 q. 79.5 k. 5.92 $\frac{1}{2}$ frt, 2000 q. 75.5 k. 5.35 frt, vámentesen örlési engedéllyel.

Rozs irányzata változatlan. Elkelt 5.40—5.42 $\frac{1}{2}$ —5.45 frton budapesti paritás.

Árpa irányzata nyugodt.

Tengeri irányzata szilárd. Hazai áruért 6,25 forint kínáltak Kőbányán.

Zab irányzata változatlan Elkelt: 200 q. 6.30 frt, 150 q. 6.17 $\frac{1}{2}$ frt, 200 q. 6.05 frt, 100 q. 6 frt, 200 q. 5.92 $\frac{1}{2}$ frt, készpénzfizetés ellen.

II. Határidő üzlet. A készárúüzlet szilárd hangulata kiterjedt a határidő üzletre is, itten 2—4 krnyi ár-emelkedést létesítvén búzában, rozsbán és zabban. Tengeri május—júniusra tegnapi jegyzésén maradt.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.53—6.57 frt, buza ősze 6.93—6.96 frt, rozs tavaszra 5.47—5.49 frt, tengeri máj.—jun. 6.23—6.26 frt, zab tavaszra 6.06—6.09 forint, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 10.60—10.70 forint.

A ki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket lebélyegezés végett ugyanott benyújtani és egyidejűleg az első részletfizetést ugyanott készpénzben teljesíteni.

4. A benyújtott régi részvények lebélyegezésük és az első részletfizetésnek teljesítése után 8 nap múlva egy ideiglenes elismervény kíséretében visszaadtnak, mely utóbbira az első, valamint a további részletfizetések nyugtáztatnak.

5. A fizetések következőképp teljesítendőek:

1-ső részlet o. é.	20 frt	1895. február 15-től	február 28-ig
2-ik	" "	20 "	1895. márcz. 15-től márcz. 30-ig
3-ik	" "	20 "	1895. ápril 15-től ápril 30-ig
4-ik	" "	20 "	1895. május 15-től május 31-ig
5-ik	" "	30 "	1895. június 15-től június 30-ig

Szabadságában áll azonban az ideiglenes elismervények birtokosainak több részletet vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is lefizetni.

A befizetések után a takarékpénztár 1895. január 1-től folyó 5% kamatot fog beszédni. Részletfizetések késedelmezése vagy elmulasztása az alapszabályok 4. §-ának alkalmazását vonja maga után.*

6. Valamennyi részlet befizetése után, de nem 1895. évi július 15-ike előtt, részvényenként

* 4. §. Azon részvényes, ki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesítene, a késedelem idejére 6%-os késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 30 nap alatt sem történnek meg, az igazgatóság az illető ideiglenes részvényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az addig teljesített befizetéseket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes részvények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el s ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések, hozzászámítva a név értékén felül elért többletet — a társaság tartalékálapját illetik.

(46) 0—2

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

Faj	Mínos. szűly hektol.	100 kgr. ára		Mínos. szűly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
F a j						
Bánsági	74	—	—	75	—	—
„	76	—	—	77	—	—
„	78	6.45	6.50	79	6.50	6.55
„	80	6.55	6.60	81	6.60	6.65
„	82	6.65	6.70	—	—	—
Tiszavidéki	74	—	—	75	—	—
„	76	—	—	77	—	—
„	78	6.50	6.55	79	6.60	6.65
„	80	6.60	6.65	81	6.70	6.75
„	82	6.70	6.75	—	—	—
Pestvidéki	74	—	—	75	—	—
„	76	—	—	77	—	—
„	78	6.50	6.55	79	6.55	6.60
„	80	6.60	6.65	81	6.65	6.70
„	82	6.70	6.75	—	—	—
Fejérmegyei	74	—	—	75	—	—
„	76	—	—	77	—	—
„	78	6.50	6.55	79	6.55	6.60
„	80	6.60	6.65	81	6.65	6.70
„	82	6.70	6.75	—	—	—
Bácskai	76	—	—	77	—	—
„	78	6.60	6.65	79	6.65	6.70
„	80	6.70	6.75	81	6.75	6.80
„	82	6.80	6.85	—	—	—
Román	74	—	—	75	—	—
„	76	—	—	77	—	—
„	78	—	—	79	—	—
„	80	—	—	81	—	—
„	82	—	—	—	—	—
Szerb	74	—	—	75	—	—
„	76	—	—	77	—	—
„	78	—	—	79	—	—
„	80	—	—	81	—	—
„	82	—	—	—	—	—
Bolgár	74	—	—	75	—	—
„	76	—	—	77	—	—
„	78	—	—	79	—	—

Sertés-üzlet.

Kőbánya, február 14. Készlet: 104.007 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 43—44 kr.; közép: 43—44 kr.; süldő kövér: 46 $\frac{1}{2}$ —47 kr.; sovány: 45—46 kr.; Román: —; Szerb kövér 43 $\frac{1}{2}$ —44 $\frac{1}{2}$ kr.; könnyű: 43—44 kr. A hizott sertés üzlet irányzata: csendes.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. febr. 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	124.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	99.20
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	117.75
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	103.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	125.75
Magyar földterhementesítési kötvény 4%	—	—	—	98. —
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	101.25
Horvát-szlavon földterhementesítési kötvény	—	—	—	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	—	—	—	162.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	154.50
Oszták járadék papírban	—	—	—	102. —
Oszták járadék ezüstben	—	—	—	102. —
Oszták járadék aranyban	—	—	—	125.75
Oszták korona járadék	—	—	—	101. —
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	159 $\frac{1}{2}$
Oszták-magyar bankrészevény	—	—	—	1100. —
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	503. —
Oszták hitelintézet részvény	—	—	—	414.90
Oszták-magyar államvasuti részvény	—	—	—	398.25
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	—	—	—
Német birodalmi márka	—	—	—	—
London vista	—	—	—	—
Paris vista	—	—	—	—
20 márkás arany	—	—	—	12.13

egy forint lefizetése mellett az ideiglenes elismervények teljesen befizetett részvényekre átcsereztetnek.

Együttal közöljük, hogy az 1895. február 9-én tartott rendes közgyűlés által elhatározott alapszabály módosítások értelmében a takarékpénztárnak jelenleg forgalomban levő, névre szóló részvényei, bemutatóra szóló részvények ellenében 1895. július 15-től kezdve egy forint lefizetése ellenében kicseréltetnek.

Nagyvárad, 1895. február hó 10.

Az igazgatóság.

Nyomdász-tanonczokul

fölvétetnek valamely középiskolának egy-két osztályát végzett, 14 éven felelő fiuk.

Szent László-nyomda,
Apáca-utca 3. szám.

Hirdetmény.

A Biharmegyei Takarékpénztárnak 1895. február 9-én tartott rendes közgyűlésén elhatároztatott, hogy a takarékpénztár részvénytőkéje 100.000 frtról

3000 db új részvény
kibocsájtása által

400.000 frtra felemeltessék és hogy ezen új részvényekből 2000 drb a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak átbozsájtatván, 1000 drb a régi részvény birtokosainak nyújtott elővételi jog alapján átvételre felajánltassék.

Ezen határozat értelmében a régi részvény birtokosoknak a fentemlített részvényekből 1000 darabot a következő feltételek mellett átvételre felajánltunk:

1. Minden régi részvény alapján egy új részvény vehető át, mely 1895. évi január 1-től már az üzleteredményben részesül.

2. Az átvételi árfolyam 110 frtban állapítatik meg, melyből 100 frt a részvénytőkére és 10 frt a tartalékalap javára fog iratni.

3. Az átvételi jog a különbeni elenyészés terhe alatt folyó évi február hó 28-ik napjáig bezárólag hétköznapokon intézetünk üzlethelyiségeiben gyakorolható.